

Proveïment de carn i industrialització

De les taules de carnisseria a
l'escorxador

Establiment d'una taula de carnisseria al mercat de la plaça major (1373-1401)

Taula de carnisseria medieval i moderna

Reconstrucció vila emmurallada, segle XV

Els portals i els camins

- Entre els segles XIV i XVI hi havien set portals al voltant de la muralla que feien de porta d'enllaç amb els diferents camins. Teníem: **portal de Manresa** (camí ral de Barcelona a Manresa); **portal de la Palanca** (camí de Polinyà, Granollers i Horta Major); **portal de Granollers** (camí de Santiga i Granollers); **portal de Barcelona** (camí de Barcelona, part del camí ral de Barcelona a Manresa); **portal d'en Mateu** (camí de Sant Pau de Riu-sec); **portal d'en Salvany o d'en Vidal** (camí de Sant Cugat); i **portal de Terrassa**. El creixement dels segles XVII i XVIII anirà fent desaparèixer alguns d'aquests portals.

Plaça Major vers 1881

El Consell de la Vila

- Consell ordinari: 3 jurats i 12 prohoms, a partir de 1553 (Corts de Monsó, 1952) insaculació. 125 ducats a Carles I.
- Consell General o Trentenari: consell ordinari més 15 persones (5 per cada mà), a partir de 1557. El 1592 per sorteig.
- Càrrec de servei a la comunitat (de 50 a 75 lliures), continuava amb el seu ofici.

A partir de la Nova Planta (XVIII): Ajuntaments

Habitants de la vila (XVI-XVIII)

Any	Focs	Nombre habitants
• 1549	50	200 a 250
• 1587	150	600 a 750
• 1592	200	800 a 1000
• 1708	234	936 a 1170
• 1719	267	1068 a 1335
• 1750	300	1200 a 1500
• <i>1787</i>		<i>2.212</i>
• 1789	442	1768 a 2210
• 1797	569	2276 a 2845

Cal anar amb compte amb les xifres dels focs, varien segons apliquem un índex 4 o 5.
En cursiva xifra Idescat i Centre d'Estudis Demogràfics.

RÈGIM DE MONOPOLI XVI - XIX

- FLECA: pa blanc i moreno
- PALLOL: civada, ordi i faves
- TAVERNA: vi claret, vermell, blanc i aiguardent
- HOSTAL: allotjament i menjar als hostes i viatgers
- **CARNISSERIA: carn de moltó, ovella, crestat i porc**

Rescat de monopolis senyorials

- Rescat de la titularitat de les taules de carnisseria (a partir de 1531).
- 1575, corrals fora muralla pel bestiar del carnisser (fins a mitjan Segle XIX)
- Ja al segle XVIII, 1727, casa al carrer d'en Jonc. Carnisseria i degollador.

Principals obligacions

- Tipus de carn i data en què havia de ser despatxada. Quaresma i dates religioses.
- Pastura del ramat i nombre màxim.
- Forma de sacrifici i classe (*moltó tarragoní*). Mai més de dues hores sense carn fresca. Pesador i tallador..
- Festa Major el pree fixat per l'Ajuntament.
- Fermar als corrals i fems.
- Menuts
- A partir de 1817 Venda lliure/coexistència.

Consum de carn segons Bosch i Cardellach (final segle XVIII)

Any	Caps	Pes
• 1788	1792	27.743 lliures 1 terça
• 1789	1759	36.511 “
• 1790	1848	31.388 “ 1 “
• 1791	1785	31.205 “ 2 terces
• 1792	1826	32.981 “ “

Arrendataris carn segles XVIII-XIX

Any	Arrendataris	Preu arrendament
• 1786	«Borni» de Sant Andreu del Palomar	
• 1788	Francesc Estaper, de Sant Andreu de la Barca	
• 1789	El mateix	
• 1790	Barata (Ubach)	200 lliures
• 1791	Ubach de Vacarisses	
• 1794	Barata	
• 1796	Ubach	
• 1797	Miquel Busquets, amb Argemir, Capdevila i Casanovas, de Vic	200 lliures
• 1798	Els mateixos	200 lliures
• 1814	Jaume Ubach	
• 1815	Josep Altimira	200 lliures
• 1819	Bonaventura Clot i Josep París, «proveedores de carne de esta villa»	
• 1832	Joan Clot	
• 1837	Joan Ribot	
• 1840	Albert Ribot i Jacint Moragas	

REIAL DECRET 20 gener 1834

- 1833, subdelegats de Foment: « *la salubridad y abundancia de los víveres con todo lo que concierne a la policía de los granos y a la libertad de los abastos y mercados públicos*».
- 1834, derogació de «*todas las leyes, ordenanzas y providencias generales o particulares dadas en materia de abastos de los pueblos...*».
- 1835, reforma Ajuntaments-sota l'autoritat governador civil de la província. Voluntat centralitzadora.
- 1848, Codi penal «*delitos contra la salud pública*».
- 1854-1855, epidèmia de còlera va fer que s'estremessin més les mesures higièniques i de salubritat, pel que fa al consum i sacrifici de carn.

Cap a la «ciutat fàbrica»

- 1820-1850, indústria basada en l'energia hidràulica i animada
- 1850 en endavant energia del vapor i elèctrica
- 1859, Caixa d'Estalvis de Sabadell
- Industrialització de la vila, 1877 títol de ciutat
- 1881, Banc de Sabadell
- 1887, ampliació terme municipal urbanitzat: pla d'eixample de Miquel Pascual Tintorer

HABITANTS AL LLARG DEL SEGLE XIX

Any	Població
1787	2.212
1824	4.190
1850	10.197
1860	14.240
1877	18.117
1887	19.645
1900	23.294

CIUTATS CATALANES ORDENADES DE MÉS GRAN A MÉS PETITA (1900)

Ciutat	Població
Barcelona	533.00
Tarragona	26.281
Reus	26.220
Tortosa	24.306
Sabadell	23.294

SEGLE XX

- Activitat industrial: 69,3% llanera, 19% cotonera, 6,7% metall i 5% altres. Teixit urbà.
- Hotel Suís (1902), Despatx Lluc (1908), edifici Caixa Estalvis Sabadell (1916), Torre de l'Aigua (1918), Mercat Central (1930).
- 1950 gran immigració –Andalusia, Extremadura i Múrcia- , es triplica la població als anys setanta.

Població Sabadell segle XX

1910	28.125
1914	32.398
1939	49.953
1950	59.494
1955	78.761
1960	105.152
1965	135.052
1970	159.408
1986	185.960
2013	207.649

TAULES DE CARNISSERIA A ESCORXADOR

- 1575: corrals de la Borriana, també si sacrifica
- 1727: casa al carrer de Manresa (Jonc), carnisseria i degollador de bestiar fins 1832

REIAL DECRET DE 20 DE GENER de 1834

- 1845: escorxador del camí de Sant Pau
- 1866: escorxador de la Cobertera (Bonavista)
- 1987: escorxador al carrer de Costa i Deu

FINS EL 1997 LA TITULARITAT ÉS DE L'AJUNTAMENT